

Ympäristöjalanjäljen laskenta käynnistyy pilottitiloilla

Tassunjälki-hanke siirtyy ensi vuoden alkupuolella tilatasolle, kun hankkeeseen lähteneille pilottitiloille ryhdytään laskemaan ympäristöjalanjälkeä. Lisäksi hanke kerää yhteen turkislannan ravinnekierrätykseen eri tavoin kytköksissä olevia toimijoita.

Esimerkiksi Fur European ja International Fur Federationin (IFF) kehittämiä ympäristöjalanjäljen laskentamalleja käytetään nyt ensimmäistä kertaa turkiseläintiloilla. FIFURin tutkimusjohtaja **Jussi Peura** kertoo, että joulukuun alkuun mennessä pilottiin oli ilmoittautunut 15 tilaa, ja mukaan ehtii edelleen.

”Tassunjälki-hankkeessa kullekin tilalle lasketaan tilakohtainen ympäristöjalanjälki. Sen perusteella pystytään käymään läpi sitä, millä toimenpiteillä ympäristöjalanjälkeä olisi mahdollista entisestään pienentää. Samalla lisääntyy tietoisuus siitä, mitkä asiat ympäristöjalanjälkeen vaikuttavat”, Peura toteaa.

Rehu ja lanta isossa roolissa

Kun turkistiloilla arvioidaan ympäristöjalanjälkeä kokonaisuutena, tarkasteltaviksi tulevat muun muassa rehuteollisuus sekä turkislannan käsittely. Olennaista on löytää niitä painopisteitä, joiden ympäristövaikutukset ovat isoimmat. Kaikkiin asioihin tuottajat eivät luonnollisesti pysty omilla toimillaan vaikuttamaan, mutta sekin on Peuran mukaan tärkeää, että tuottajilla on käsitys eri osa-alueiden vaikutuksesta lopputulokseen.

”Tässä vaiheessa näyttää siltä, että rehun ohella iso merkitys on sillä, miten turkislannan käsittely tiloilla tapahtuu. On myös pienempiä tekijöitä, kuten energiatehokkuus ja jopa energiaomavaraisuus, joilla asioita voidaan parantaa.”

Laskettaessa rehun vaikutusta ympäristöjalanjälkeen merkitystä on esimerkiksi sillä, mistä raaka-aineista rehu koostuu ja mistä raaka-aineet tulevat. ”Hankkeen myötä opimme koko ajan lisää tästäkin osa-alueesta. Siitä huolimatta, että tuottaja ei voi käytännössä vaikuttaa vaikkapa rehuraaka-aineisiin, tieto auttaa tuottajaa tekemään matkan varrella pieniäkin ympäristöpäätöksiä. Jos tarjolla on kaksi saman tyyppistä tuotetta, tuottaja voi halutessaan valita sen, jolla on pienempi ympäristöjalanjälki”, Peura kertoo esimerkin.

Oma lukunsa on turkislanta. Turkisteho-hankkeessa keskityttiin aikanaan lannan käsittelyyn, ja tuolloin tuli varsin selkeästi esille, miten erilaiset tavat käsitellä lantaa vaikuttavat ympäristöjalanjälkeen varsinkin ilmastovaikutuksen ja fosforikierron näkökulmasta. ”Lannan käsittelyyn liittyy käytännöllisiä ristiriitaisuuksia. Turkislannan kompostointi on äärimmäisen tärkeää lannan hygienisoinnille, kun taas ilmastonäkökulmasta kompostointi on huono asia. Näiden kahden vastakkaisen voiman välille pitäisi löytää kompromissi.”

Ympäristöjalanjäljen laskemista viitoittaa EU-komission hyväksymä Product Environmental Footprint eli PEF-laskentakriteeristö. Tiloilla tulokseksi saadaan turkiseläntien ympäristöjalanjälki, jota verrataan kriteeristöä laadittaessa saatuun keskimääräiseen neliökohtaiseen tulokseen. Peuran mukaan turkiseläntien keskimääräinen ympäristöjalanjälki perustuu edustavaan otokseen, jossa on mukana muun muassa painotettuina eri eläinlajeja, tuotantotapoja ja tuotantomaita.

”Kun puhutaan ympäristöasioista ja varsinkin ilmastokysymyksistä, laskentamenetelmiä ei ole vain PEF, vaan paljon erilaisia. Monella suunnalla ja monella tasolla käydään kiivaitakin keskusteluita siitä, miten asioita lasketaan. Meidän pitää tiedostaa keskustelut ja osallistua niihin, jotta saamme parannettua ympäristönäkökulmia.”

Huomio myös lannan ravinnerierrätykseen

Ympäristöjalanjäljen laskemisen ohella Tassunjälki-hankkeessa pyritään saamaan saman pöydän ääreen toimijoita, jotka ovat tavalla tai toisella kytköksissä turkislannan ravinteiden kierrätykseen.

”Sen lisäksi, että hankkeessa luodaan keskusteluyhteyttä ravinnerierrätykseen liittyvien toimijoiden välille, verkostoituminen toivottavasti kannustaa heitä luomaan uutta liiketoimintaa asian ympärille. Hankkeen aikana toimijoita ei rahoiteta, mutta sen sijaan hanke voi toimia katalysaattorina ja olla mukana keskustelemassa investointien rahoittamisesta”, Jussi Peura kertoo.

Vaikka koronatilanne hankaloittaa verkostoitumista, joitakin tapaamisia on jo järjestetty sekä rehukeittiöiden että biokaasutoimijoiden kanssa. ”Verkostoitumisessa moottorina toimii erityisesti **Eeva Ojala** Luovalta, mutta myös Luovan muu henkilökunta osallistuu hankkeeseen. Eeva muun muassa rakentaa yhteyksiä yritysten ja organisaatioiden sekä hankkeen välille, jotta toimijoiden kesken syntyisi uusia kontakteja, ja tietoa voitaisiin jakaa mahdollisimman tehokkaasti.”